

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

M. Vitruvii ... De architectura libri decem

**Vitruvius
Frontinus, Sextus Iulius**

Argentorati, 1543

Inhaltsverzeichnis

[urn:nbn:de:bsz:31-128539](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-128539)

O M N I V M
CAPITVM LIBRORVM. X.
M. VITR. VII
DE ARCHITECTVRA
ENVMERATIO.

CAPITA PRIMI LIBRI.

- Q**UID SIT ARCHITECTVRA, ET DE
architectis instituendis. Cap. I.
Ex quibus rebus architectura cōstet. Cap. II.
De partibus architecturae in priuatorū & publi-
corum aedificiorū distributionibus, & gnomo-
nices, & machinationis. Cap. III.
De electione locorum salubrium, & quae obsint salubritati, & un-
de lumina capiantur. Cap. IIII.
De fundamentis murorum & turrium. Cap. V.
De diuisione operum, quae intramuros sunt, & eorum dispositio-
ne, ut uentorum noxij status uitentur. Cap. VI.
De electione locorum ad usum communem ciuitatis. Cap. VII.

CAPITA SECVNDI LIBRI.

- D**E Priscorum hominū uita, & de initijs humanitatis atq; te-
storum, & incrementis eorum. Cap. I.
De principijs rerū secundū Philosophorū opiniones. Cap. II.
De lateribus. Cap. III.
De arena & eius generibus. Cap. IIII.
De calce. Cap. V.
De puluere puteolano; Cap. VI.
De lapicidinīs. Cap. VII.
De generibus structurae, & earum qualitatibus. Cap. VIII.
De materie cedenda. Cap. IX.
De abiecte supernate et infernate, cū Apēnini descrip. Cap. X.
CAP.

CAPITA LIBRI TERTII.

D esacrarum ædium compositione & symmetrijs, & corporis humani mensura.	Cap.	I.
De quinque ædium speciebus.	Cap.	II.
De fundationibus et columnis atque earum ornatu & epistylis, tam in locis solidis, quam in congestitijs.	Cap.	III.

CAPITA LIBRI QUARTI.

D e tribus generibus columnarum, origines etc.	Cap.	I.
De ornamentis columnarum.	Cap.	II.
De ratione dorica.	Cap.	III.
De interiore cellarum & pronai distributione.	Cap.	III.
De ædibus constituendis secundum regiones.	Cap.	V.
De ostiorum & antepagmentorum sacrarum etc.	Cap.	VI.
De tuscanicis rationibus ædium sacrarum.	Cap.	VII.
De aris Deorum ordinandis.	Cap.	VIII.

CAPITA LIBRI QUARTI.

D e foro.	Cap.	I.
De arario, carcere, & curia ordinandis.	Cap.	II.
De theatro.	Cap.	III.
De harmonia.	Cap.	III.
De theatriuasis.	Cap.	V.
De conformatione theatri facienda.	Cap.	VI.
De tecto porticus theatri.	Cap.	VII.
De tribus scenarum generibus.	Cap.	VIII.
De porticibus post scenam & ambulationibus.	Cap.	IX.
De balnearum dispositionibus & partibus.	Cap.	X.
De palestrarum ædificatione & xystis.	Cap.	XI.
De portibus & structuris in aqua faciendis.	Cap.	XII.

CAPIT-

CAPITA SEXTI LIBRI.

	D E diuersis regionum qualitatibus, et uarijs caeli aspectibus, sectionum quos sunt aedificia disponenda. Cap. I.	I.
I.	De aedificiorum priuatorum proportionibus & mensuris. Cap. II.	II.
II.	De cauis aedium. Cap. III.	III.
III.	De atrijs et tablinis, et eorum dimensionibus, et symmetrijs. Cap. IIII.	IIII.
IIII.	De triclinijs & oecis, & exedris, et pinacothecis &c. Cap. V.	V.
V.	De oecis more Graeco. Cap. VI.	VI.
VI.	Ad quas caeli regiones quaeque aedificiorum genera spectare debeant, ut usui & salubritati sint idonea. Cap. VII.	VII.
VII.	De priuatorum & communium aedificiorum proprijs locis, et generibus ad quascumque personarum qualitates conuenientibus. Cap. VIII.	VIII.
VIII.	De rusticorum aedificiorum rationibus, & multarum partium eorum descriptionibus, atque usibus. Cap. IX.	IX.
IX.	De Graecorum aedificiorum eorumque partium dispositione atque differentibus nominibus, satis ab Italicis moribus descrip. Cap. X.	X.
X.	De firmitate & fundamentis aedificiorum. Cap. XI.	XI.

CAPITA SEPTIMI LIBRI.

I.	D E ruderatione. Cap. I.	I.
II.	De maceratione calcis ad albaria opera &c. Cap. II.	II.
III.	De camerarum dispositione, trullificatione, et tectorio etc. Cap. III.	III.
IIII.	De politionibus in humidis locis. Cap. IIII.	IIII.
V.	De ratione pingendi in aedificijs. Cap. V.	V.
VI.	De marmore, quomodo paretur ad tectoria. Cap. VI.	VI.
VII.	De coloribus, & primum de ochra. Cap. VII.	VII.
VIII.	De minij rationibus. Cap. VIII.	VIII.
IX.	De minij temperatura. Cap. IX.	IX.
X.	De coloribus qui arte fiunt. Cap. X.	X.
XI.	De cerulei temperationibus. Cap. XI.	XI.
XII.	Quomodo fiat cerussa, & aerugo, et sandaraca. Cap. XII.	XII.
XIII.	Quomodo fiat ostrum, colorum omnium factuorum etc. Cap. XIII.	XIII.
XIIII.	De purpureis coloribus. Cap. XIIII.	XIIII.

* a CAPI

CAPITA OCTAVI LIBRI.

D E aquæ inuentionibus.	Cap.	I.
De aqua hymbrium.	Cap.	II.
De aquis calidis & quas habeant uires, à diuersis metallis procedentes, et de uariorum fontium, fluminum, lacuumq; natura.	Cap.	III.
De proprietate item nonnullorum locorum & fontium.	Cap.	III.
De aquarum experimentis.	Cap.	V.
De perductionibus & librationibus aquarum, & instrumentis ad hunc usum.	Cap.	VI.
Quot modis ducantur aquæ.	Cap.	VII.

CAPITA NONI LIBRI.

P LATONIS inuentum de agro metiendo.	Caput	I.
De norma, Pythagoricū inuentum, ex orthogonij trigoni de formatione.	Cap.	II.
Quomodo portio argenti auro mista, in integro opere deprehendi, discerniq; possit.	Cap.	III.
De gnomonicis rationibus ex radijs solis per umbram inuentis, & modo atq; planetis.	Cap.	III.
De solis cursu per duodecim signa.	Cap.	V.
De syderibus quæ sunt à zodiaco ad septentrionem.	Cap.	VI.
De syderibus quæ sunt à zodiaco ad meridiem.	Cap.	VII.
De horologiorum rationibus, et umbris gnomonum æquinoctiali tempore, Romæ, et nonnullis alijs locis.	Cap.	VIII.
De horologiorum ratione, & usu, atq; eorum inuentione, & quibus inuentoribus.	Cap.	IX.

CAPITA DECIMI LIBRI.

D E machina quid sit, & eius ab organo differentia, origine & necessitate.	Cap.	I.
De ædium sacrarum publicorumq; operum machinationibus tractatorijs.	Cap.	II.
		De diuer

	De diuersis appellationib. machinarū, & qua rōne erig. Cap.	III.
	Similis superiori machina, cui colificotera tutius cōmitti possunt, immu- tata diuntaxat fucula in tympanum. Cap.	IIII.
I.	Aliud machinæ tractoriæ genus. Cap.	V.
II.	Ingeniosa Ctesiphontis ratio ad grauiā onera ducenda. Cap.	VI.
III.	De inuentione lapicidinæ qua templum Dianæ Ephesiæ constru- ctum est. Cap.	VII.
III.	De porrecto & rotundatione machinarum ad onerum leuationes. Cap.	VIII.
V.	De organorum ad aquam hauriendam generibus, & primum de tympano. Cap.	IX.
VI.	De rotis & tympanis ad molendum farinam. Cap.	X.
VII.	De cochlea quæ magnā copiam extollit aquæ, sed nō alte. Cap.	XI.
	De Ctesibica machina, quæ altissime extollit aquam. Cap.	XII.
	De hydraulicis machinis quibus organa perficiuntur. Cap.	XIII.
	Quarōe rheda uel nauis uecti per actū iter demetianur. Cap.	XIIII.
	De catapultarum & scorpionum rationibus. Cap.	XV.
	De balistarum rationibus. Cap.	XVI.
	De proportione lapidum mittendorū ad balistæ foramen. Cap.	XVII.
	De catapultarū balistarūq; cōtentionibus et tēperaturis. Cap.	XVIII.
	De oppugnatorijs defensorijsq; rebus, & primum de arietis inuentio- ne, eiusq; machina. Cap.	XIX.
	De testudine ad confectionem fossarum paranda. Cap.	XX.
	De alijs testudinibus. Cap.	XXI.
	Totius operis peroratio. Cap.	XXII.

★ a ij INSCRI